

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

**W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO
W MAŁOCHWIEJU DUŻYM
REALIZOWANY
W ROKU SZKOLNYM 2020/2021**

Małochwiej Duży, 15 września 2020 r.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

1. Przepisy prawa polskiego i unijnego dotyczące doradztwa zawodowego

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej¹⁾ z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne,, obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.). Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

- wybór zawodu to procesem, który stanowi sumę decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu wpływają : wartości, czynniki intelektualne, emocjonalne i zdrowotne oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka,
- prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami (radą pedagogiczną),
- działania zawodoznawcze są planowane i systematycznie realizowane wg harmonogramu pracy szkoły.

Program WSDZ zakłada w obszarach działania pracę z:

- nauczycielami,
- uczniami,
- rodzicami,
- pracodawcami, organizacjami pozaszkolnymi.

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- określenie priorytetów preorientacji zawodowej w ramach programu wychowawczego
- tworzenie szkolnej bazy środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- aktywne poznawanie własnych zasobów , kierunków kształcenia, zawodów i rynku pracy,
- zapoznawanie się z zawodami przyszłości,
- poznawanie różnych zawodów,
- poznawanie własnych zasobów: umiejętności, zdolności, predyspozycji,
- umiejętność określenia preferencji i zainteresowań zawodowych,

- konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
- poznawanie struktury i warunków przyjęć oraz logowania do szkół ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych,
- analizę potrzeb rynku pracy,
- przygotowywanie się do procesu mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.,
- indywidualną pracę z uczniami niezdecydowanymi, o specyficznych potrzebach edukacyjnych oraz posiadających przeciwwskazania zdrowotne,
- wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie poza oświatowym,
- kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadgimnazjalnego/ ponadpodstawowego,
- indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne,
- gromadzenie, udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy.

WSDZ w ramach pracy z bibliotekarką:

- gromadzenie i aktualizacja informacji o szkołach ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych.

WSDZ w ramach pracy z pielęgniarką szkolną:

- informowanie o przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania zawodów uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych.

WSDZ w ramach pracy z organizacjami poza szkołą:

- usytuowanie blisko ucznia profesjonalnej pomocy doradczej zgodnie ze standardami Unii Europejskiej,
- włączanie placówek, instytucji w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych (PPP), ośrodków doradztwa zawodowego (ODZ), urzędów pracy (UP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP),
- udział w przedsięwzięciach lokalnych : „dni otwarte”, targi edukacyjne
- wzmocnienie **WSDZ** zajęciami z doradztwa zawodowego w kl. VII i VIII (dodatkowy program zajęć stanowi oddzielny dokument).

Cele programu WSDZ:

1. Aktywizowanie i podnoszenie kompetencji nauczycieli do prowadzenia doradztwa zawodowego.
2. Rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych.
3. Poznawanie przez młodzież własnych zasobów w określaniu przydatności zawodowej.
4. Kształtowanie świadomych decyzji.
5. Aktywizowanie uczniów do poznawania różnych grup zawodowych.
6. Zainteresowanie uczniów ofertą edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych.
7. Poznawanie rynku pracy oraz zjawisk mobilności zawodowej , bezrobocia.
8. Poznawanie zawodów przyszłości.
9. Aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru zawodu i właściwej szkoły ponadgimnazjalnej/ ponadpodstawowej.
10. Włączanie placówek, instytucji w proces doradztwa zawodowego w szkole.
11. Prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły.
12. Prowadzenie diagnozy środowiska szkół ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych i dostosowanie ofert edukacyjnych do potrzeb uczniów oraz do zmian na rynku pracy.

KLASY 0 – 3

Lp.	TEMATYKA	TREŚĆ	METODY	SPOSOBY REALIZACJI
1.	Praca w życiu człowieka.	- praca w życiu człowieka, intuicyjne określanie wartości pracy w szkole i w domu; zawody rodziców;	- zabawy symulacyjne pracy zawodowej w zawodach reprezentowanych przez rodziców, znajomych	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym pedagogiem
2.	Rola marzeń w wyborze zawodu.	- poznanie karier zawodowych znanych osób świata nauki, biznesu, rozrywki; - określanie w ekspresji plastycznej lub słownej własnych marzeń do realizacji w dorosłym życiu	- spotkania warsztatowe ze znanymi postaciami lub znajomymi, którzy marzyli o wykonywaniu zawodu ... i byli lub są obecnie specjalistami tych zawodów;	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym pedagogiem
3.	Poznanie siebie. Precyzowanie własnego sukcesu.	- odkrywanie własnych talentów w działaniach domowych i szkolnych	Działania praktyczne, ekspresja plastyczne, scenki sytuacyjne	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym pedagogiem
4.	Nauka w szkole .	- wykorzystanie umiejętności czytania i liczenia, wiedzy przyrodniczej w życiu codziennym, - odkrywanie zalet uzyskiwania dobrych ocen w szkole (nagrody rodziców, nauczycieli, stypendia itp.)	Warsztaty, gry symulacyjne	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć z pedagogiem
5.	Jak funkcjonować w grupie?	- poprawne zachowanie gwarantem pozyskiwania przyjaciół i sojuszników działania	- ćwiczenia komunikacji i zachowań społecznie pożądanych	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych
6.	Moje emocje – jak o nich rozmawiać i je wyrażać ? Do kogo się zwrócić o pomoc w opanowaniu emocji wywołanych trudną sytuacją w szkole i w domu.	- poznanie sposobów prośenia o pomoc najbliższych, specjalistycznych służb: policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe	- ćwiczenia komunikacji i zachowań społecznie pożądanych lub - spotkania z przedstawicielami specjalistycznych służb,	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych

KLASY 4 – 6

Lp.	TEMATYKA	TREŚĆ	METODY	SPOSOBY REALIZACJI
1.	Praca w życiu człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomiczna i moralna rola pracy w życiu człowieka, określanie prestiżu zawodowego ze względu na znaczenie zawodu dla społeczności, własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu; zawody rodziców; 	rozmowa kierowana, gra symulacyjna,	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów, zajęć z wychowawcą lub zajęć z pedagogiem
2.	Czy marzenia pomagają w wyborze zawodu?	<ul style="list-style-type: none"> - pasja-hobby jako rozwijanie talentów, - pasja a realizacja marzeń; - zapoznanie z sylwetkami pasjonatów w różnych dziedzinach życia i nauki, 	rodzinne drzewo zawodowe, mapa myślowa do postaw	j. w.
3.	Poznawanie siebie. Precyzowanie własnego sukcesu	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie pojęcia sukcesu; - postawa wobec siebie determinuje postawy innych wobec mnie; - postawa na początku zadania przesądzi o sukcesie końcowym; - uczenie się odkrywania ciekawych, przyjemnych tematów z poszczególnych przedmiotów; - opowiadanie przebiegu zdarzeń zgodnie z ich chronologią; 	metody projekcyjne, inscenizacje, autoprezentacja	j. w.

4.	Komunikacja społeczna	<ul style="list-style-type: none"> - wyrażanie i zrozumienie odbieranej wypowiedzi przez gest i mimikę, kulturalne zachowanie; -rozpoznawanie znaczenia niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała); - dostrzeganie etycznego wymiaru języka (prawda, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi); - rozmowa jako nadawanie komunikatów; - dostosowywanie się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: prośba, pytanie, odmowa, wyjaśnienie, powiadomienie, zaproszenie, przekonywanie; - świadomie dobieranie wypowiedzenia oznajmującego, rozkazującego, pytającego, - słuchanie ze zrozumieniem; - cechy dobrego słuchacza; 	<p>warsztaty, systemowe porządkowanie informacji samodzielnie gromadzonej, elementy dramy, inscenizacji, scenki sytuacyjne</p>	j. w.
5.	Nauka w szkole – przyjemność, czy przykry obowiązek	<ul style="list-style-type: none"> - sposoby porozumiewania się z rówieśnikami, rodzicami, rówieśnikami. - autoprezentacja jako element decydujący o otrzymaniu dobrej oceny; - kształtowanie umiejętności nagradzania za wykonanie etapów lub całości działań; - kształtowanie umiejętności pozyskiwania pomocy w drodze do sukcesu; 	<p>warsztaty, scenki sytuacyjne, metody projekcyjne,</p>	j. w.

6.	Moje emocje – jak o nich rozmawiać? Do kogo się zwrócić o pomoc w opanowaniu emocji wywołanych trudną sytuacją w szkole i w domu	<ul style="list-style-type: none"> - werbalizacja emocji elementem niezbędnym w uzyskaniu pomocy; - odkrywanie przyjemności w społecznie oczekiwanym pozytywnym radzeniu sobie w trudnych sytuacjach; - kształtowanie umiejętności wnioskowania; - uczenie się kreatywności; 	ekspresja plastyczna i/lub słowna, metody projekcyjne	j. w.
7.	Rola wiedzy i umiejętności w życiu człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - zadawanie rzeczowych pytań; - odróżnianie tekstów literackich od użytkowych; - rozpoznawanie cech zaproszenia, życzeń, gratulacji, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu; - wykorzystanie wiedzy szczegółowej w wykonywaniu zadań; 	warsztaty z pracownikiem urzędu pracy – symulacja rozmowy rekrutacyjnej	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć z zaproszonym gościem
8.	Matematyka / statystyka a emocje i uczucia	<ul style="list-style-type: none"> - odczytywanie danych z wykresów badań statystycznych; - zastosowanie obliczeń na pieniądzech i zamiany jednostek do czynności życia codziennego; 	spotkanie z przedstawicielem banku	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć z zaproszonym gościem
9.	Smaki przyrodnicze – nauki o życiu	<ul style="list-style-type: none"> - praktyczne zastosowanie wiedzy o zmysłach człowieka w spotach reklamowych; - oddziaływanie reklamy na człowieka z wykorzystaniem odruchów obronnych działających w podświadomości; - stosowanie zasad bezpiecznego korzystania z technologii informacyjnych; 	warsztaty, portfolio	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym pedagogiem

KLASA VII

Lp.	TEMATYKA	TREŚĆ	METODY	SPOSOBY REALIZACJI
1.	Moje zasoby czyli zdolności i umiejętności	- intuicyjne określanie zasobów własnych (zdrowie, umiejętności, wiedza); - określanie mocnych i słabych stron;	warsztaty, ćwiczenia	W ramach zajęć z wychowawcą, pedagogiem, nauczycielami poszczególnych przedmiotów
2.	Ciekawość świata – zainteresowania	- zapoznanie z karierami zawodowymi najbliższych w odniesieniu do ich zainteresowań; - budowanie własnej kariery na bazie zainteresowań;	dzień talentów	j. w.
3.	Co chcę robić w przyszłości.	- zapoznanie z grupami zawodów związanych z umiejętnościami (wg Hollanda);	rozmowa kierowana na temat grup zawodowych	j. w.
4.	Osobowość zawodowa	- określenie pojęcia zawód i jego cech; - zapoznanie z postaciami nauki, sztuki i innych dziedzin życia, którzy w swoim życiu wykonywali różne zawody;	projekt, warsztat, studium przypadku	j. w.
5.	Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery	- wprowadzenie do zarządzania własnymi zasobami i zarządzania czasem na realizację zadań;	projekt, warsztat	j. w.
6.	Motywacja	- praktyczne zastosowanie organizera w życiu szkolnym i prywatnym; - określanie konsekwencji działań i intuicyjne wskazywanie konsekwencji tych działań;	wywiad, analiza danych, ćwiczenia opanowywania emocji	j. w.

7.	O pracy w zespole	<ul style="list-style-type: none"> - praktyczne zastosowanie zlecenia zadań; - wdrożenie do komunikacji bezpośredniej i pośredniej; - praktyczne zastosowanie praw logiki w transakcjach handlowych; - wdrożenie do ćwiczenia umiejętności sprzedażowych; 	warsztaty na bazie gry „Chłopska szkoła biznesu”	j. w.
8.	Świat zawodów	<ul style="list-style-type: none"> - wdrożenie do wyszukiwania informacji i czytania ze zrozumieniem; - zapoznanie z formalnymi wymogami wykonywania pracy zawodowej; 	warsztaty rodzinne- spotkanie z przedstawicielami zawodów	j. w.
9.	Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie pojęcia ekonomii w zakresie zarządzania własnymi zasobami; - wdrożenie do przygotowania i przedstawienia autoprezentacji; 	warsztaty autoprezentacji z ćwiczeniami postawy, modulacji głosu, doboru ubioru	j. w.

KLASA VIII

Lp.	TEMATYKA	TREŚĆ	METODY	SPOSOBY REALIZACJI
1.	System edukacyjny w Polsce i UE	- poznanie etapów edukacyjnych w Polsce i UE oraz warunków rekrutacji do różnych szkół w państwach UE; - podejmowanie decyzji o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu; - identyfikowanie osób i instytucji wspomagających planowanie kariery i wyjaśnianie, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;	udział w edukacyjnych targach i dniach otwartych szkół	W ramach zajęć z wychowawcą, pedagogiem i nauczycielami poszczególnych przedmiotów
2.	Po co chodzę do szkoły i po co chodzić do pracy?	- wyszukiwanie informacji z różnych dziedzin nauki wykorzystywanych w zawodach najbliższego otoczenia;	spotkanie z przedstawicielami rzemiosła	j. w.
3.	Współczesny rynek pracy	- zapoznanie z trendami rynku pracy w kraju i UE; - analizowanie sytuacji gospodarczej państwa w kontekście zapotrzebowania na pracowników różnych branż i specjalności;	udział w edukacyjnych targach i targach pracy,	j. w.

4.	Ja na obecnym rynku pracy	- porównywanie własnych zasobów i preferencji z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; - analizowanie znaczenia i możliwości doświadczania pracy;	analiza danych	j. w.
5.	Praca jako wartość	- poznanie wymogów i warunków pracy w określonych zawodach; - wskazywanie wartości pieniądza w towarach, czynnościach zawodowych;	warsztaty na bazie „Chłopskiej szkoły biznesu”	j. w.
6.	Zawody przyszłości	- wskazywanie zmian zachodzące w warunkach pracy najbliższych na podstawie własnych obserwacji lub analizy informacji;	analiza danych o zawodach istniejących od kilku lat do kilku miesięcy	j. w.
7.	Dokumenty aplikacyjne	- poznanie zasad redagowania dokumentów aplikacyjnych: cv, list motywacyjny, zaświadczenia, świadectwa, dyplomy potwierdzające kwalifikacje i inne zgodne z oczekiwaniem pracodawcy lub stanowiące wartość dodaną pracownika; - porządkowanie własnych dokumentów w port folio;	wywiad, analiza dokumentacji, portfolio	j. w.
8.	Autoprezentacja	- stosowanie zasad autoprezentacji w zakresie wyglądu, emisji głosu, ruchu ciała;	warsztaty emisji głosu i ruchu	j. w.

9.	Co warto wiedzieć o szkołach zawodowych?	<ul style="list-style-type: none"> - analizowanie kryteriów rekrutacyjnych do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych zasobów własnych; - analizowanie znaczenia uczenia się przez całe życie; 	ćwiczenia czynności zawodowych w miejscach pracy u lokalnych pracodawców	j.w.
10.	Alternatywne drogi dojścia do zawodu	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukiwanie informacji nt. możliwości kształcenia przez całe życie; 	ćwiczenia czynności zawodowych, doświadczenia pracy	j.w.

PPRZEWIDYWANE EFEKTY

Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- dokonać właściwej samooceny ;
- rozpoznać mocne i słabe strony;
- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności ;
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno - zawodową;
- dostosować się do zmian;
- analizować źródła informacji;
- wybrać szkołę ponadpodstawową/ ponadgimnazjalną zgodną z jego zainteresowaniami;
- współpracować w zespole;
- sporządzać CV i list motywacyjny;
- skutecznie się zaprezentować ;
- zachować się asertywnie.